

การขับเคลื่อน การพัฒนาเมืองเบตง ไปสู่เมืองเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวแดน ที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

เมืองเบตงเป็นอำเภอหนึ่งใน 8 อำเภอของจังหวัดยะลา ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่และอยู่ใต้สุดของประเทศไทย โดยมีลักษณะพื้นที่ยื่นเข้าไปในประเทศมาเลเซีย รวมทั้งตั้งอยู่ท่ามกลางหุบเขาที่เป็นป่าดงดิบ และอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ไม่สามารถเดินทางสัญจรและการทำงานส่งสินค้าได้อย่างสะดวกและปลอดภัย จึงนับว่าอำเภอเบตงเป็นเมืองที่อยู่ห่างไกล มีปัญหาการเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากอำเภอเบตง เป็นเมืองชายแดนที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจสำคัญของประเทศมาเลเซีย เช่น ปีนัง เป็นต้น ประกอบกับรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ฯ รวมถึงเมืองเบตง เริ่มผ่อนคลายและมีแนวโน้มที่ดีขึ้น รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายตลอดจนแผนงานโครงการที่จะพัฒนาอำเภอเบตง เพื่อให้เป็นเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวชายแดนที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ภายใต้**โครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”** และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 รวมทั้งแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน (ปี 2560 - 2565)

จากนโยบายและแผนดังกล่าว ปัจจุบันอยู่ระหว่างการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยในช่วงปี 2559 - 2561 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณดำเนินโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่แล้วหลายโครงการ จึงขอสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการพัฒนาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สภาพที่ตั้งและประชากร

อำเภอเบตง ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศไทยและมีชายแดนติดกับรัฐเปรักและรัฐเคดาห์ประเทศมาเลเซีย ห่างจากอำเภอเมืองยะลา 140 กิโลเมตร มีพื้นที่ 821,163 ไร่ พื้นที่อำเภอเบตงทั้งหมดอยู่บนแนวเทือกเขาสันกาลาศิรี สภาพพื้นที่ทั่วไป ประกอบด้วยที่ราบสูง เนินเขา ลุ่มน้ำ ซึ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 1,900 ฟุต พื้นที่ของตัวเมืองเบตงตั้งอยู่ในหุบเขา มีลักษณะเหมือนแอ่งกระทะที่โอบล้อมด้วยเขาน้อยใหญ่ นอกจากนี้อำเภอเบตงยังตั้งอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำของแม่น้ำปัตตานีที่ไหลผ่านเขื่อนบางลาง อำเภอธารโต จังหวัดยะลา และสิ้นสุดที่อำเภอเมืองปัตตานี ก่อนไหลออกสู่ทะเลอ่าวไทยโดยมีความยาวทั้งสิ้น 214 กิโลเมตร ปัจจุบันมีประชากร 62,361 คน เป็นชาย 31,303 คน และเป็นหญิง 31,058 คน นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 49.9 ศาสนาอิสลามร้อยละ 49.5 ของประชากรทั้งหมด และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.6 แบ่งการปกครองเป็น 5 ตำบล 27 หมู่บ้าน

ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกพารา ไม้ผล และเลี้ยงสัตว์ รองลงมาเป็นการค้า และการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพที่ตั้งของอำเภอเบตงอยู่ในหุบเขาและพื้นที่ป่า ทำให้มีปัญหาความไม่มั่นคงด้านพลังงาน ไฟฟ้าดับในช่วงฝนตกหนัก และปัญหาด้านการคมนาคม เนื่องจากเส้นทางจากตัวเมืองยะลามายังอำเภอเบตงมีลักษณะคดเคี้ยว การสัญจรไปมาเป็นไปได้อย่างยากลำบาก ส่งผลต่อการเชื่อมโยงการพัฒนาและการบริหารจัดการจากส่วนกลางมายังพื้นที่ได้ไม่เต็มศักยภาพ

ศักยภาพและโอกาสที่สำคัญของอำเภอเบตง

1. เป็นเมืองชายแดนที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีความสวยงามทางธรรมชาติ และมีสภาพอากาศที่เย็นสบายตลอดปี เหมาะแก่การปลูกพืชเมืองหนาวและการท่องเที่ยวธรรมชาติ
2. แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งอาหารและผลไม้ที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียง ทำให้แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซีย และสิงคโปร์เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
3. มีด่านชายแดนเบตงที่เป็นเส้นทางการเดินทางและการค้าระหว่างจังหวัดยะลากับประเทศมาเลเซีย
4. ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามัคคี มีอัตลักษณ์ความเป็นพหุสังคม ทำให้ประชาชนทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
5. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาสนามบินเบตง ซึ่งจะสามารถเป็นโครงข่ายการคมนาคมสำคัญที่จะสามารถกระตุ้นการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจเมืองเบตงได้ในอนาคต
6. มีความต้องการของภาคเอกชนในการลงทุนเพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในพื้นที่ โดยเฉพาะโรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งจะสามารถช่วยเสริมความมั่นคงด้านพลังงานให้กับพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาและผลักดันให้เบตงเป็นเมืองพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การเติบโตของการท่องเที่ยวอำเภอเบตง

จากศักยภาพและโอกาสข้างต้น ส่งผลให้เมืองเบตงเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนที่สำคัญของภาคใต้ชายแดน โดยในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2556 - 2560) รายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอำเภอเบตงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 657,317 คน ขยายตัวเฉลี่ย 5 ปี ร้อยละ 9.4 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวมีมูลค่า 3,146 ล้านบาท ขยายตัวเฉลี่ย 5 ปี ร้อยละ 12.9 ทั้งนี้จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของอำเภอเบตงมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีพืชผลไม้และอาหารที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลาอย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงโครงข่ายทางถนนและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด่านชายแดน ภายใต้การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-มาเลเซีย ทำให้มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตงมากขึ้น

ตารางจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ปี 2556 - 2560

	2556	2557	2558	2559	2560
จำนวน (คน)	563,771	589,653	622,376	624,879	657,317
รายได้ (ล้านบาท)	2,420	2,520	2,729	2,886	3,146

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

การขับเคลื่อนการพัฒนาอำเภอเบตงที่ผ่านมา

จากศักยภาพที่โดดเด่นของอำเภอเบตง รัฐบาลจึงได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนให้เป็นที่ไปตามแผนพัฒนาอำเภอเบตงอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ได้แก่ **คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.)** มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเพื่อบูรณาการงานแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของส่วนราชการให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล **คณะผู้แทนพิเศษของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้** ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานระดับนโยบายส่วนกลางและหน่วยงานปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อให้การบูรณาการการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ**คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”** (ภายใต้ คปต.) ทำหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา พิจารณากลับกรองแผนงานโครงการขับเคลื่อนการพัฒนา ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมทั้งกลไก **คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ)** ทำหน้าที่ที่พิจารณาและกลับกรองแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน

สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญในระยะที่ผ่านมา ประกอบด้วย **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินโครงการพัฒนาถนนและป้องกันน้ำท่วม รวมถึงการพัฒนาด้านชายแดนและติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ เช่น การขยายถนนสายยะลา - เบตง (ทางหลวงหมายเลข 410) การก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำพื้นที่ชุมชนเทศบาลเมืองเบตง เป็นต้น และ**ด้านการท่องเที่ยว** ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอเบตงเป็นหลัก เช่น การก่อสร้างท่าเรือขนส่งนักท่องเที่ยว การปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมี**การพัฒนาด้านการเกษตร** ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมความสามารถในการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร และการผลิตสินค้าเกษตรเชื่อมโยงภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น โครงการหมู่บ้านปลา หมู่บ้านไก่เบตง เป็นต้น

โครงการพัฒนาอำเภอเบตงที่สำคัญ

ปัจจุบัน ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาอำเภอเบตงเพื่อบรรลุเป้าหมายการเป็นเมืองพึ่งพาตนเอง โดยได้ดำเนินโครงการสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ดังนี้

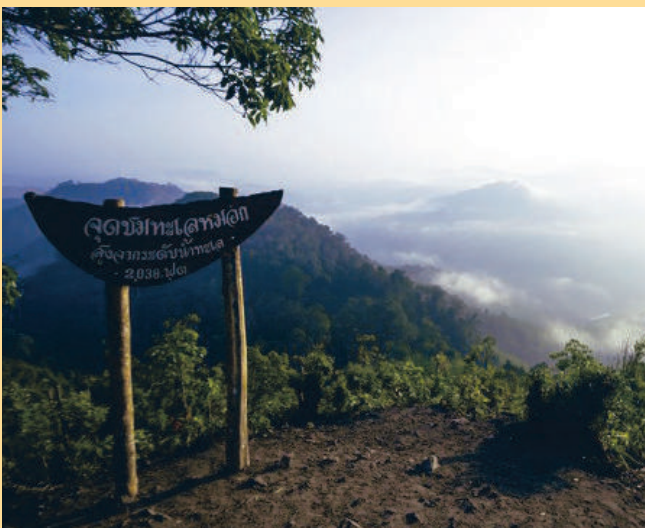
1. โครงการพัฒนาท่าอากาศยานเบตง จังหวัดยะลา เป็นโครงการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาข้อจำกัดในการเดินทางไปยังอำเภอเบตงได้สะดวกยิ่งขึ้น และส่งผลให้การมาเยี่ยมเยือนอำเภอเบตงมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการลดระยะเวลาการส่งต่อผู้ป่วยหนักไปยังตัวเมืองยะลาหรือพื้นที่อื่นได้อย่างรวดเร็ว โดยปัจจุบันโครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินการตกแต่งภายในและวางระบบสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารผู้โดยสาร คาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการได้ในปี 2563

2. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน งานปรับปรุงภูมิทัศน์พร้อมอาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรมและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของนักท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่บนภูเขาทางทิศตะวันตกของเมืองเบตงมีทิวทัศน์ที่สวยงาม โดยดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อปลายปี 2561 อย่างไรก็ตาม ยังมีอาคารที่อยู่ใกล้ ๆ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา ที่ยังชำรุดทรุดโทรม ควรได้รับการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมในระยะต่อไป

3. โครงการก่อสร้างสถานีขนส่ง เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อยู่บริเวณทางเลี้ยวเมืองเป็นเส้นทางตรงไปยังสนามบินเบตง สามารถเป็นโครงการที่จะช่วยแก้ปัญหาการจราจรติดขัดในช่วงโมงเร่งด่วน และลดปัญหาการจอดรถรับจ้างและรถสาธารณะในตัวเมืองเบตงได้มากขึ้น ปัจจุบันดำเนินงานแล้วร้อยละ 65 คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนธันวาคม 2561

4. โครงการก่อสร้างจุดชมวิวทะเลหมอกอัยเยอร์เวง (Sky walk) เป็นโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอเบตงซึ่งทะเลหมอกอัยเยอร์เวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ยึดเหนี่ยวมาเยี่ยมเยือนอำเภอเบตงมากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา โดยจุดเด่นของทะเลหมอกอัยเยอร์เวงคือภาพทิวทัศน์หมอกที่สวยงามและผืนป่าของอำเภอเบตงที่มีความอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันอยู่ระหว่างทยอยก่อสร้างลานจอดรถ และเตรียมการก่อสร้าง Sky walk คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนพฤศจิกายน 2563

5. โครงการก่อสร้างถนน 4 ช่องจราจร สายยะลา - เบตง (ทางหลวงหมายเลข 410) ตอนกรงปินัง - บันนังस्ता ระยะทาง 15.5 กม. วงเงิน 620 ล้านบาท เป็นโครงการที่จะช่วยการจราจรเดินทางระหว่างเมืองเบตงและเมืองยะลา มีความคล่องตัว สะดวก และปลอดภัย ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (พ.ศ. 2562 - 2564)

นอกจากนี้ในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐและเอกชนได้ดำเนินโครงการเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้า โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเบตงได้ดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง ขนาด 1 MW จำนวน 7 เครื่อง และภาคเอกชนอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งนำเศษวัสดุในพื้นที่ (เศษไม้ ยางพารา) มาใช้เป็นเชื้อเพลิงในกระบวนการผลิต จำนวน 2 โรง แบ่งเป็น (1) โรงไฟฟ้ากำลังการผลิต 7.5 MW 1 โรง ซึ่งได้เริ่มจ่ายไฟฟ้าให้การไฟฟ้าแล้วเมื่อเดือนมิถุนายน 2562 และ (2) โรงไฟฟ้ากำลังการผลิต 5 MW ซึ่งอยู่ระหว่างปรับพื้นที่ก่อสร้าง โดยเมื่อโครงการทั้งหมดดำเนินการแล้วเสร็จจะเพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้าในอนาคต

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอำเภอเบตงในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว และแก้ปัญหาการเดินทางเชื่อมโยงในประเทศ รวมทั้งปัญหาความคับคั่งของการจราจรความแออัดในตัวเมือง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโครงการพัฒนาท่าอากาศยานเบตงที่จะดำเนินการแล้วเสร็จและเปิดให้บริการในปี 2563 จะส่งผลปริมาณนักท่องเที่ยวของอำเภอเบตงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งโครงการขยายทางหลวงหมายเลข 410 เป็น 4 ช่องจราจรตลอดเส้นทาง โดยเฉพาะช่วงอำเภอเบตง-อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว จะส่งผลให้อำเภอเบตงเป็นจุดเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ของจังหวัดยะลา ที่สามารถเชื่อมต่อกับเมืองสำคัญในประเทศ รวมทั้งเมืองเศรษฐกิจของมาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องทำให้อำเภอเบตงมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้น การพัฒนาอำเภอเบตงในระยะต่อไปจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเจริญเติบโตของเมือง โดยเฉพาะการพัฒนาขีดความสามารถด้านพลังงานเพื่อความมั่นคงในระบบบริการ รวมทั้งการพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคม เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ด้วยการกำหนดมาตรการที่เอื้อต่อการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน รวมทั้งวิสาหกิจชุมชนได้มีส่วนร่วมดำเนินโครงการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน (พลังงานน้ำ ชีวมวล และขยะ) และการลงทุนขยายบริการโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และ/หรือศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือกับประเทศมาเลเซียเพื่อการพัฒนาโครงข่ายพลังงานและโทรคมนาคมในพื้นที่ดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างงาน สร้างอาชีพ ตลอดจนการขยายโอกาสทางการตลาดให้กับวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้อำเภอเบตงบรรลุเป้าหมายการพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวชายแดนที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

